

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 69

КВІТЕНЬ • APRIL 2017 • Nr. 7 (2963)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

НОВИЙ ІЄРЕЙ МИРОСЛАВ

Студенти Айхштетської Східної Колегії з нововисвяченим отцем Мирославом Лопухом. Ліворуч: Андрій Михалюк, Руслан Стецик, Ростислав Мирош, о. Мирослав Лопух, Василь Солонина, Іван Костецький, Андрій Кробак. С-на: Ростислав Мирош

Це був зовсім винятковий день для Апостольського Екзархату для українців католиків візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії. Отець дякон д-р. Мирослав Йосиф Лопух з Айхштету був висвячений на священника в 2-гу Неділю Великого посту, 12 березня 2017 року, Апостольським Екзархом Владикою Петром Криком. Урочиста Літургія св. Василя Великого розпочалася о 10:00 годині в Мюнхенській катедрі Покрова Пресвятої Богородиці і св. Апостола Андрія Первозваного.

Про співоче оздоблення святочної Служби Божої подбали катедральний хор на чолі з п. Станіславом Чуенком та колеґіяти Айхштетського Collegium Orientale. Повчальним та напутнім для Мирослава і всіх присутніх вірян та духовенства було казання Апостольського Екзарха Владики Петра Крика. Особливо торкнулися українських сердець слова про наш обов'язок плекати свою народну і церковну тотожність на чужині, прищеплювати її українським дітям, що силою обставин ростуть поза Батьківщиною, сіяти серед них радість приналежності до українського народу, до його призначення й історії, до культурної краси і до його здобутків, ушляхетнених нашою щирою християнською традицією.

▼ Продовження на 2 стор.

7 лютого 1957 року, на самоті – серед снігів і сибірських морозів, серед довгих терпінь і тортур – спочив в'язень більшовицьких концтаборів і мученик за Христову Церкву о. Петро Вергун. Поховали його в селі Анґарське Красноярського краю (Росія). Все своє життя жертвальною працею він гуртував співвітчизників, відірваних долею від Батьківщини, в єдину християнську родину. Завдяки його подвигу, та подвигу інших мучеників, наша Церква вижила. (з сайту українців Росії «Кобза») «ХГ» пропонує вашій увазі роботу російської учениці Тетяни Фрізен про постать о. Вергуна. Тетяна народилася в цьому ж селищі Анґарське, де пройшли останні дні життя о. Вергуна, і через це відчула спорідненість із ним.

Читайте на 7 стор.

ХГ

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НАС БУДЕ «ВІЧНИЙ ПУТІН»

Лауреат Шевченківської премії в галузі літератури за 2017 рік, поет і один з найкращих видавців України Іван Малкович під час церемонії вручення нагороди звернувся до президента Петра Порошенка з закликом прискорити прийняття закону про мови. Свою промову поет присвятив Тарасові Шевченку, тонко впливши в канву доповіді і сучасні реалії.

В середині 1980-х улюбленою розвагою кількох молодих поетів була, зокрема, й така: комусь із непосвячених ми цитували певні знакові рядки і просили відгадати, хто їх написав. От наприклад: «Слова дощем позамивались, і не дощем, і не слова». Люди називали і Вінграновського, і ще когось. Найначитаніші припускали, що це Еліот чи Сен-Жон Перс. Як солодко було відкривати їм, що це Шевченко! І що «Ми восени такі похожі. Хоч капельку на образ Божий». Чи, скажімо, «Готово! Парус розпустили...» – це теж Шевченко. Ми хвалилися Шевченком, як у тому давньоукраїнському канті – «і тобою, милий Боже,

повсякчас хвалюся». Як же нам хотілося довести всьому світові, що Шевченко і модерний, і сучасний, адже з нього постійно ліпили тільки селянського романтика і таврувальника панів, понижуючи образ національного генія до постаті бідного кобзаря, що печально пощипує струни кобзи чи бандури. Тобто читайте «Наймичку» і «Тополлю», забудьте «Мертвим і живим» – як уїдливо зауважив сучасний поет. Біда в тому, що в багатьох шкільних і студентських аудиторіях саме такий образ Шевченка переважає і досі – кріпак і селянський поет-мученик.

▼ Продовження на 5 стор.

Робота Зої Клименко

◀ Єрейських свячень Мирославі Лопуху уділив владика Петро (Крик). С-на: Ростислав Мирош. *Кожний з нас щасливим мріє бути – обіцяв життя Бог вічне нам. Поможу Йому туди людей привести, де є вічне щастя і Він сам.* (з Християнського Пісенника)

НОВИЙ ІЄРЕЙ МИРОСЛАВ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Ректор Східної Колегії в Айхштеті, о. д-р. Олександр Петринко, наголосив у своєму слові на унікальності о. Мирослава Лопуха для Колегії, де він перший і єдиний перейшов

повний вишкіл наукової та духовної формації семінариста.

34-річний Мирослав Лопух народився в оповитому українською славою та легендами Перемишлі, здобув у 2001 році абітуру в 1-му Перемиському загальноосвітньому ліцеї, пильно студював спочатку в Краківському, потім в Ре-

генсбурзькому Університеті, де й вдовостоявся наукового ступеня доктора хімічних наук. У 2011 році він вступив до Східної Колегії в Айхштеті як кандидат на здобуття священства в нашому Апостольському Екзархаті.

Рішення стати священником вирінуло у Мирослава Лопуха не випадково. Перші кроки у вірі він робив у своїй побожній родині. Вже дитиною Мирослав був міцно закорінений в житті Перемиської української катедральної парохії, брав участь в катехизаціях, науках релігії та екзерциціях. Під час студій в Кракові старанний студент не полишав дбати про своє духовне буття, як часто-густо роблять інші, виправдовуючись «браком часу на науку». Краківська українська парохія Воздвиження Чесного Хреста була тим місцем, де він наснажувався силою для чину повсякдення, студій та поступу в чеснотах.

Також в Регенсбурзі Мирослав насамперед розшукав українську греко-католицьку громаду і активно прилучився до життя душпастирства св. Димитрія Солунського. 5 років він був незамінним помічником і правою рукою душпастиря у всіх богослужбових та пасторальних потребах. Тому не дивно, що мимо

поважних успіхів в хімічній науці Мирослав все ж таки вирішив стати священником, почувши Боже покликання. Він збагнув, для чого Бог обдарував його певними талантами й здібностями, також і науковими. Нехай вони допоможуть о. Мирославу уможливити іншим людям їхній особистий досвід віри і духовного життя. Наш такий нелегкий і бентежний для віри, Церкви й священничого служіння час не був спроможний настрашити о. Мирослава і спонукати його відмовитися піти дорогою Божого покликання, а прецінь надихнув його на повне і всеосяжне служіння Богові в самозреченні власної сім'ї та дітей. Його вибір celibату, як подвижницького та ісповідницького способу життя, збудований на довірі до Бога, він вирішив, що це правильний і духовно хосенний для нього, Церкви й народу шлях.

Щоб цей шлях завів о. Мирослава до спасіння, помолімося за нього і всіх наших священників словами Митрополита Андрея: *«Господи! Розпали в серцях українських священників духа ревности про спасення душ. Відкрий перед їхніми очима премудрість Твого об'явлення і дай їм високе почуття святости того діла, до якого Ти їх покликав. Благослови їх працю і їх наміри. Хорони їх від усякого лиха, а передусім від смертного гріха. І злучи їх Твоєю благодаттю, щоб любов'ю були одно – так як Ти, Отче, зі Сином своїм, і Син з Тобою. Амінь».*

для «ХГ» о. Олександр Сметанін

ХГ

ПАПА ПРО ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Криза віри, популізм у політиці, найближчі Апостольські подорожі – це деякі з тем, що були підняті в інтерв'ю папи Франциска для німецького «Die Zeit».

Відповідаючи на запитання про кризу покликань у Церкві, Папа зазначив, що це важка проблема, за вирішення якої потрібно молитися. У цьому контексті важливою є робота з молоддю, яка має бажання служити іншим. «Робота з молодими людьми дуже складна, але її слід проводити, оскільки вони самі просять про це. Молоді люди часто відчують себе відкинутими сучасним суспільством, оскільки в багатьох країнах не мають роботи.»

Папа Франциск вважає, що на кризу покликань впливають також демографічні проблеми. «Якщо немає

юнаків – немає і священників», – сказав він. Наголосив, що питання покликань буде широко обговорюватися в рамках найближчого Синоду Єпископів, а також зазначив, що введення «необов'язкового celibату» не вирішить всієї проблеми. Однак він додав, що є прихильником обговорення висвячення дорослих одружених чоловіків.

За словами Святійшого Отця, зростання у вірі неможливе без її кризи. Кризи супроводжують біологічний розвиток, перетворення дитини у дорослого і аналогічні явища відбуваються з вірою, вважає він. Папа нагадав приклад св. Петра,

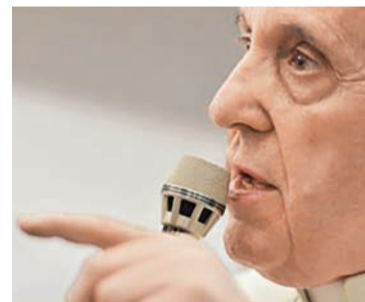
який пережив глибоку кризу, коли тричі відмовився від Христа, але потім став Папою. «Я не хочу сказати, що криза є нашим щоденним хлібом, але вона є частиною життя вірою. Віра, яка не входить в кризу, щоб вирости, зазвичай залишається інфантильною.»

Коментуючи ситуацію зі зростанням популізму в політиці, Франциск висловив свою стурбованість цим явищем і в черговий раз провів аналогію з Німеччиною 1930-х років, коли до влади прийшов Адольф Гітлер, зумівши переконати німецький народ в тому, що зможе вивести його з економічної кризи. За популізмом завж-

ди слідує псевдомесіянство і виправдання дотриманням ідентичності народу, вважає Папа.

Коментуючи критичні зауваження, які лунають на його адресу, Святійший Отець зізнався, що з часу обрання його не покидає внутрішній спокій. «Я усвідомлюю, що комусь може не подобатися як я дію, і я це розумію: існує багато способів мислення. Це правильно, це по-людськи і це теж багатство.» Він розповів, що щодня молиться про почуття гумору словами св. Томаса Мора.

Франциск висловив сумнів щодо можливості візиту до Німеччини в цьому

році, оскільки має багато запланованих подій. Говорячи про можливість подорожі в Росію, він зауважив, що для цього повинен був би відвідати також і Україну. Він вважає, що важливо здійснити подорож до Південного Судану, Конго і Демократичної Республіки Конго. Вже точно на 2017 р. заплановані подорожі до Індії, Бангладешу, Колумбії і португальського марійського санктуарію у Фатімі. Крім того, вивчається можливість папського паломництва до Єгипту.

Радіо Ватикан

З Катехизму УГКЦ

Христос – наша Пасха – бере на Себе «гріх світу», страждання і смерть: «Які ж страждання Він прийняв за нас? Це страждання любові. Любов є стражданням». Пасха Христова є виявом Божої любові: «Перед святом Пасхи Ісус, знаючи, що вибила Його година переходу з цього світу до Отця, полюбивши Своїх, що були в світі, полюбив їх до кінця» (Йо. 13, 1). Господь добровільно приймає Свою смерть: «Я кладу Моє життя, щоб знову його взяти. Ніхто

його в Мене не забирає, бо Я Сам кладу його від Себе. Владу бо маю його покласти і владу маю назад його забрати» (Йо. 10, 17–18). Христос Самого Себе приносить у жертву за нас, «одночасно як Священик і Агнець Божий, Котрий бере гріх світу». Христос перемиг смерть Своїм воскресінням, бо Бог не дасть «своєму побожному уздріти зітління» (Пс. 16, 10). Через воскресіння смерть Христа стала нашим переходом до нового життя. (218)

ЩО БУЛО НАПИСАНО НА ХРИСТОВОМУ ХРЕСТІ?

Чи знаєте, що на Христовому хресті напис стверджував, що Ісус з Назарету правдивий Цар Юдейський і Бог?

Ми вже звикли, що у наших церквах над головою Розп'ятого висить напис «ІНЦІ». Часто й не задумуємося про цей напис, вважаючи його малозначущою деталлю. Але коли заглянемо в євангельські тексти, то можемо чітко побачити, що саме цей напис зіпсував юдейським первосвященикам усе задоволення від розправи над Назарянином.

«Пилат же звелів написати напис і на хресті його примістити. Написано було: "Ісус Назарянин, Цар Юдейський". Багато з юдеїв читали той напис, місце-бо, де розп'ято Ісуса, було близько міста. Написано ж напис було по-єврейському, по-грецькому і по-римському. Тож первосвященики юдейські мовили до Пилата: Не пиши: Цар Юдейський, але, що він сказав: Я – Цар Юдейський! Та Пилат відрік: Що написав я, те написав» (Ів. 19, 19–22).

Чому цей напис настільки схвилював юдейських первосвящеників?

По-перше, його зробив офіційний представник римської окупаційної влади. І це означало, що римська імперія визнає Ісуса з Назарету законним царем Ізраїлю. Напис по-грецьки містив у собі артикль перед словом «Цар» і перед прик-

метником «Юдейський». Тобто напис звів, що Ісус з Назарету дійсно правдивий, законний цар Юдейський. І власне це викликало стурбованість тих, хто ще кілька годин тому твердив прокламацією, що в них немає іншого царя, окрім римського цесаря. Вчинок Пилата був дійсно, якщо сказати теперішньою мовою, політично некоректним. Цей напис неначе голосив: Ось законний Цар, якого народ відкинув і видав в руки поган.

По-друге, у гебрейському написі мало не у відкритій формі з хреста звичалося: ось розп'ятий Бог, що вивів Ізраїль із землі Єгипетської, з дому неволі. Апостол Іван своє Євангеліє писав грецькою, тому якщо, відштовхуючись від грецької та керуючись правилами гебрейської мови, спробуємо реконструювати напис на Ісусовому хресті на цій мові і запишемо цей напис лише початковими буквами, то отримаємо ім'я, під яким Бог об'явив себе Мойсею – Ягве.

Отже, рукою представника легальної влади було зроблено офіційний напис, який стверджував, що Ісус з Назарету – це і є правдивий Цар Ізраїлю, тобто – Бог Єдиний.

**о. Орест-Дмитро Вільчинський,
«Католицький Оглядач»**

Важкі питання віри

ЧИ В УСІ П'ЯТНИЦІ НЕ ЇДЯТЬ М'ЯСА

Утримання від споживання м'яса по п'ятницях (не лише Великого Посту) виводиться з того, що саме цей день символізує в літургії. Тут ідеться про Велику П'ятницю – день, коли Церква спогадує страждання, смерть і поховання свого Спасителя.

Чому ж католики утримуються від споживання саме м'яса, а не якоїсь іншої їжі? Тому що зі століття в століття м'ясо для людей було рідкістю на столі, його подавали з нагоди свят або дуже важливих подій, наприклад, на весіллі. Мало хто міг собі дозволити часто їсти м'ясо. Тому нинішній звичай неїдження м'яса по п'ятницях уже далеко не такий зрозумілий, з огляду на переважну загальнодоступність цього роду їжі. М'ясо, яке колись було святковим пригощанням, стало чимось буденним.

Кодекс канонічного права нагадує, що «у Вселенській Церкві днями й періодами покути є окремі п'ятниці цілого року на час Великого Посту» (кан. 1250). У цьому контексті, однак, розрізняють утримання від м'ясних страв і піст у строгому розумінні. А отже, канонічне право вказує, що «утримання від споживання м'яса або інших страв, згідно з розпорядженням конференції єпископату, треба дотримуватися в усі п'ятниці цілого року, хіба що на цей день припадає якась урочистість» (кан. 1251). Під поняттям «урочистість» слід розуміти такий літургійний день, коли під час Служби Божої звучить «Слава во вишніх Богу», «Вірую в єдиного Бога» та читаються два читання перед Євангелієм, як у неділю.

Навіть у Великий Піст така урочистість може скасувати п'ятничний піст. Зокрема тут ідеться про урочистість св. Йосифа, Обручника Пресвятої Діви Марії (19 березня) та урочистість Благо-

віщення Господнього (25 березня). Окрім того, у п'ятницю після Великодня немає обов'язку утримуватися від м'ясних страв, оскільки дні від понеділка по суботу після Великодня зрівняні в ранзі з урочистостями, навіть якщо в цей час немає обов'язку молитися «Слава во вишніх» на Службах Божих, а перед Євангелієм маємо тільки одне читання.

Натомість у п'ятницю після Різдва, загалом беручи, принцип утримання від м'ясної їжі діє, оскільки дні від 26 по 31 грудня не прирівняні до урочистості за рангом. Вочевидь компетентна церковна влада завжди може оголосити цей день вільним від посту (надати диспенсу).

Утримання від м'ясних страв зобов'язує кожного католика в Україні, якому сповнилося 14 років. Окрім того, двічі на рік, у Попільну Середу і Велику П'ятницю, всіх зобов'язує піст у строгому сенсі. Він полягає в тому, що в ці два дні на рік можна спожити їжу тільки один раз досита. Цей піст охоплює всіх католиків від 18 до 60 років віком.

Конференції єпископатів мають право замінити утримання від м'ясних страв на утримання від іншого роду їжі. Натомість неможливість утримуватися від м'ясних страв вимагає того, щоб такий католик узявся за якусь іншу форму покути або зречення. Нею може бути, наприклад, милостиня. Окрім цього, у п'ятницю Великого Посту треба утримуватися від розваг.

▼ Продовження на 4 стор.

МОНАСТІР – ПЕРШИЙ З XVI СТОЛІТТЯ

Новий католицький монастир постав в Ірландії. Це вперше після заборони, запровадженої у XVI столітті англійським королем Генріхом VIII, ос-

новоположником Реформації в Британії. Обитель заснували восьмеро американських ченців-бенедиктинців із Талси, штат Оклахома. Тепер місце їхнього служіння – дієцезія Міт (Meath). Єпископ Майкл Сміт підписав декрет про створення нового католицького монастиря 25 лютого 2017 року. Цей декрет відзначає перше формальне заснування чернечої спільноти в дієцезії Міт і всій Ірландії загалом, починаючи з кампанії закриття і нищення католицьких монастирів, здійсненої королем Генріхом VIII в 1536 році. (Католицький Оглядач)

ЄВРОСОЮЗ, ДОНБАС, СПУТНИКИ

Євросоюз продовжить підтримку Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні, зокрема виділить € 3 млн на отримання супутникових зображень територій у зоні відповідальності місії. Таке рішення ухвалила Єврокомісія. Високий представник ЄС із зовнішніх справ Федеріка Могеріні наголосила, що супутникові знімки дозволять більш глибоко моніторити ситуацію на територіях, куди спостерігачі не мають доступу. «Ця нова допомога підкреслює тверду відданість Євросоюзу до повного дотримання Мінських домовленостей, що надає кращу можливість до мирного вирішення конфлікту в Україні на засадах поваги до незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України», – заявила Могеріні. (Укрінформ)

ЮВІЛЕЙ ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ

Глави держав і урядів всіх країн – членів Європейської Унії, за винятком Великої Британії, підписали на ювілейному саміті в Римі підсумкову декларацію до 60-річчя Римських угод. 25 березня 1957 року шість країн – ФРН, Франція, Італія, Бельгія, Нідерланди та Люксембург – уклали Римську угоду, що заклала основу для створення Європейського Економічного Співтовариства (ЄЕС), яке згодом перетворилося на Європейську Унію. У своєму виступі канцлер Німеччини Ангела Меркель стала на захист концепції «Європи різних швидкостей». «Це в жодному разі не означає, що у Європи немає спільного майбутнього.» Водночас канцлерка визнала деякі помилки, допущені в процесі європейської інтеграції. «Ми дозволили собі свободу пересування, але не поміркували про захист зовнішніх кордонів. І не зробили єдину валюту стійкою до зовнішніх впливів. Однак зараз ми досягли поступу в цьому напрямі й не зупинимось на досягнутому» – запевнила вона. («Збруч»)

ВАТИКАН ПРО ВІДКРИТТЯ 7 ПЛАНЕТ

«Ми були створені Богом любові, радості й сюрпризів», – сказав брат Гай Консолманьо SJ, коментуючи відкриття агенцією НАСА семи планет, схожих на

Землю. Директор Ватиканської обсерваторії – одного з найсучасніших астрономічних об'єктів у світі, що розташований у Тусоні, США, вказав таким чином: Всесвіт, який ми дедалі більше пізнаємо, продовжує дивувати вчених. Він додав, що це, останнє за часом відкриття, хоч і «надзвичайно цікаве», та не має «революційного значення», бо подібне вже бувало. «Тільки тоді, коли ми осягнемо розуміння великої різноманітності форм життя, – ми зможемо збагнути його походження, а також те, що саме ми маємо на увазі під словом «життя», – сказав брат Гай Консолманьо. (CREDO)

ЧИ В УСІ П'ЯТНИЦІ
НЕ ЇДЯТЬ М'ЯСА▼ Продовження.
Початок на 3 стор.

Проте по п'ятницях цілком можна споживати рибу і морепродукти. Така їжа

колись була доступніша від м'яса. Сьогодні ж не раз риба і морепродукти дорожчі від м'яса. Споживання їх по п'ятницях може насправді виглядати як своєрідна облуда. Здається, що нині для пісного дня просто краще вибрати

дешевшу їжу, яка в цій конкретній країні вважається повсякденною.

Утримання від м'ясних страв, а також строгий піст у Попільну Середу та Велику П'ятницю мають служити тому, аби, з одного боку, шанувати смерть Христа,

яка принесла нам спасіння, а з другого боку – тут не йдеться про сам по собі «харчовий» піст. Йдеться радше про те, щоб ті матеріальні засоби, які ми заощадили завдяки покутним практикам, переказати тим, хто їх потребує більше. Отож

ми постуємо, аби дістатися іншої людини, бо ж Христос віддав життя за нас і ради нашого спасіння, а не для того, аби щось там довести собі чи своєму Отцю.

Марек Блаза SJ,
«Deop»,
подано за «CREDO»

XII

ПРО СПІВІСНУВАННЯ ЦЕРКОВ ТА ДЕРЖАВИ
(фрагмент інтерв'ю патріарха Святослава для Радіо Свобода)

► Чи можливе існування сильної Православної Церкви поряд із сильною Греко-Католицькою Церквою?

Патріарх Святослав: Сильні українські Церкви є силою українського суспільства і народу. Треба нам взаємно побажати, щоб всі Церкви в Україні стали сильними, щоб Україна у своєму новому історичному періоді лишилася християнською державою.

УГКЦ ніколи не була державною, але завжди була Церквою свого народу, який більше ніж 300 років не мав своєї держави. У різних історичних моментах наша Церква перебирала силою факту певні функції держави. Ми ніколи не були і не хочемо бути простим інструментом в руках чи то політиків, чи державної машини. Ми хочемо мати свободу сказати правду і політикам, і державним чиновникам.

Співіснування різних Церков в Україні – один із елементів держбезпеки.

Сьогодні Україна є поліконфесійним суспільством. І є дуже небезпечно, коли держава починає фаворизувати одну Церкву. Це створює напругу в релігійному суспільстві. Засада відокремлення Церкви від держави є досить позитивною і має зберігатися в українському суспільстві незалежно, які вітри віють на владному Олімпі.

Я дуже стурбовано дивлюся на внутрішні кризи, які переживають православні Церкви, зокрема УПЦ (МП). Дуже багато людей відходять від Церкви. Частина собі шукає іншої Церкви, але велика частина людей розчаровується. Якщо сучасна людина відчуває себе зрадженою своєю Церквою, то в неї виникає недовіра до будь-якої іншої. Сьогодні дуже часто можна почути в Україні вислів: а, всі ті попи однакові! Це дуже небезпечний феномен, феномен секуляризації, втрачання моральних орієнтирів.

Ми не втручаємося у внутрішньоправославні процеси, хоча молимося за

об'єднання українського православ'я, працюємо над тим, щоб була відновлена єдність всіх Церков Володимирського хрещення, щоб можна було говорити про існування єдиної помісної Церкви в Україні. Ми повинні втілювати християнські цінності в життя українського суспільства. Як ми займемося своїми вузькокорпоративними питаннями, будемо воювати за владу, майно, сфери впливу, то зрадімо потреби українського суспільства і не виконаємо своєї місії – навчати людей Божого Слова.

► Чи ви хотіли б об'єднати всіх українців–греко-католиків під одним омофором?

Патріарх Святослав: Моє служіння не обмежується Київською митрополією чи територією України. Я очолюю Церкву, яка є глобальною. Церкву глобального масштабу зробили саме наші емігранти, рознесли Церкву по всіх континентах: Північна і Південна Америка, Австралія, Західна Євро-

па, Росія, Казахстан. Ми сьогодні відкриваємо вірних у Японії, в Китаї, в Африці, на Близькому Сході. Нашим прагненням не є мати владу над усіма українцями–греко-католиками в усьому світі, а мати необхідні ресурси, щоб кожен українець–греко-католик мав можливість доступу до свого священика.

► Що ви можете зробити для пастви, яка залишилася на окупованих територіях?

Патріарх Святослав: Найперше – ми є разом з ними. На окупованій території присутні наші священики.

Це був наш вибір. По ту лінію розмежування залишилося 11 парохій. І не всі вони сьогодні функціонують належним чином. Але є чотири священики, які душпастирюють у Луганську і Донецьку. Є п'ять наших парохій у Криму, які вдалося зберегти і захистити, навіть при допомозі дипломатичного втручання у справу Апостольської столиці. Один із видів служіння – просто бути поруч, з іншого боку, бути голосом людей і мостиком, який єднає ті території з великою українською родиною. (А.Ф.)

XIII

С-на: Jack Spencer

СТРАШНИЙ ЗАКЛИК
ДЛЯ БЛИСКУЧОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

Щоб глибше зрозуміти слова Ісуса «коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде!» (від Марка 8:34), вернемось до початку розмови: «Він запитав їх: А ви за кого Мене маєте? Петро Йому у відповідь каже: "Ти Христос!"».

І почав їх навчати, що Синів Людському треба багато страждати, і Його відцураються старші, і первосвященники, і книжники, і Він буде вбитий, але третього дня Він воскресне... А Петро узяв набік Його, і Йому став перечити. А Він обернувся й поглянув на учнів Своїх, та й Петру докорив і сказав: Відступись, сатано, від Мене, бо думаєш ти не про Боже, а про людське! (Від Марка 8:29, 31–33)

І так, Ісус відкрито каже своє учням, що Він Месія і що має пройти хресну дорогу. Учні цього не розуміли, бо в юдаїзмі не було ідеї, що Месія має постраждати, хоч в пророків проскакувала ця думка. Месія мав поправити моральний, політичний порядок. А після цього був би Господній суд. Тому так зреагував Петро на слова Ісуса.

А чому так зреагував Ісус? Реакція Ісуса була

жорсткою – «відійди сатано!» Бо Ісус чітко знав своє завдання – зблизити народ з Богом, відкупити його від смерті. Божий план – відкупити народ, план сатани – не допустити до цього.

Вернемось до слів Ісуса «коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде!». Ви знаєте, Ісус вжив тут страшний заклик. Коли людину

засуджували на смерть через розп'яття, у час вироку приходив кат і казав: «Залиши все, візьми хрест (поперечку, бо вертикальна балка була вкопана на місці страти) і йди за мною». Така людина стає абсолютно відкрита та чесна, вже не треба нікому лестити, думати, яке слово вжити, щоб не зашкодити собі, з ким варто тримати знайомство. Зриваєшся самого себе. Якщо хочеш йти за Ісусом, то знай, це так, як би тебе засудили на смерть на цій землі людські суди. Тобі нічого вже не треба, бо будеш мати те, що «Земля» тобі не дасть – вічне життя з Богом.

Ще вернемось до Ісусової філософії любові, покори, взаємодопомоги і взаємоповаги. А як же з силою і

зброєю. А як же з «невірними», яких треба підривати бомбами, переїжджати автомобілями, нищити їх пам'ятки культури – все для того, щоб вони або повернулись, або згинули? Ті, що пішли за Ісусом, мали перед собою могутню римську імперію з сильною армією, державним устроєм, розвинутою філософією, високою культурою. А вони за 30 років «захопили» цілу імперію, бо були в найвіддаленішому селі. І так буде до кінця світу! Не буде їх багато, але вони будуть. І ми з вами є ті, що вчимося, а, може, вже і це зробили: зреклися самих себе, і взяли свого хреста та пішли за Ісусом. Амінь!

о. Роман Лірка,
Франкфурт-на-Майні

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В НАС БУДЕ «ВІЧНИЙ ПУТІН»

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

«Скиньте з Шевченка шапку. Та отого дурного кожуха. Відкрийте в нім академіка. Ще одчайдуха-зуха» – заклик Драч і багато інших поетів впродовж сторіччя. Але наша українська натура і далі продовжує зациклюватися на образі мученика, затінюючи істинний образ Шевченка-поета. Ще й Кобзар, особливо у часи бездержавності і аж дотепер правив нам за найвищу конституцію національного духу.

Багато поетів страждали і гинули, але небагато давали прихисток у слові цілій нації. І не випадково уже у наші драматичні дні відважний син древнього вірменського народу, Сергій Нігоян, гине в центрі Києва за ідеали гідності саме з Шевченковими словами на вустах: «Боріться – поборете!». Невипадково, перекикуючи той незабутній протестний брязкіт наростаючого бойовиська, молода українська письменниця, стоячи на вершечку барикади на Грушевського і показуючи пальцем на янучарів, з убивчою силою проголошуватиме Шевченкове: «Во Іудеї во дні онц, Во время Ірода-царя... Романські п'яні легіони. Паскудились». Бо справжні Шевченкові смисли в багатьох його творах звучать як важкий, глибокий рок, а не мелісна попса.

Я мрію дожити до тих часів, коли дітям у школі перестануть сльозливо оповідати горепашного кріпака, який служив безправним, безсловесним попихачем у панів, а замінять парадигму і вестимуть натхненну мову про неймовірного хлопчика, що аж світився великим талантом, який без тата і мами, і без, здавалося, жодних шансів на успіх створив сам себе. І це його світіння бачили всі. І той свавільний п'яний дячок, з яким малий Тарас читає псалтиря над померлими – а читає він найкраще за всіх своїх ровесників, і навіть норовистий Павло Енгельгардт, до якого хлопчик приходив по дозвіл навчатися у хліпнівського маляра, бо з дитинства любить малювати вояків і коней – це його найбільша пристрасть, і він вперто шукає вчителя. Енгельгардт швидко збагнув, що йому до рук потрапив справжній скарб, адже Тарас – найдотепніший, найспритніший, він усе робить заввиграшки, талановито, кращого за нього не знайти. І він бере хлопця спочатку у Вільно, а потім і в столицю.

А Шевченко тим часом вишколюється у малярстві, і його мистецьке око все помічає. Виявляється, панське життя теж має свої протиріччя, у кожного суспільного стану своя морока. І попри зрозумілий класовий антагонізм, Шевченко згодом напише і таке, що в нас нечасто цитували: «Не завидуй багатому. Багатий не знає ні приязні, ні любові – Він те все наймає».

Практичний нащадок швейцарського роду має свої плани щодо талановитого юнака, тож віддає його аж у чотирирічну науку до живописця Ширяєва, бо хоче мати свого покоєвого художника. Але пан ніколи не віддав би юнака у науку, якби хлопець так шалено цього не прагнув, якби не горів цим. А уявіть, який потужний і світлий талант треба було мати, щоб довкола його викупу з кріпацтва і вступу в академію закрутилися такі імениті люди як Жуковський, Брюлов і багато інших. Це просто якась нереальна історія! Достоту історія про успіх. Хоча треба чесно визнати: якби більшість тих людей знали, що помагають передовсім поету, а не художнику – нічого б такого не сталося.

І дітям, і студентам варто наголошувати, що сильна і дієва мрія відкриває нам усі шляхи, навіть, здавалося б, у найнесприятливішому середовищі. Однак для цього треба вперто і каторжно працювати. Тож приклад Шевченка має їх окрилювати, а не вганяти у безнадію. Срібна медаль академії, академік у гравюрі, розпис Большого театру – високоосвічений юнак, що має шанс продовжити навчання в Римі – це все про Шевченка, його чекає феєричне життя! Він бачив, як живуть вищі суспільні прошарки, він умів бути франтом, був улюбленцем веселого творчого товариства. Адже він не тільки художник, але ще й чудово співає, легко віршує.

Але виявляється, що те його внутрішнє світіння – то далеко не абажурне сяйво, то вогонь правди. Він ані на мить не забуває про своє коріння і про ту неправду, яка панує на його батьківщині. Шевченко має мужність не записатися в лави прославляльників російського царя, який, хай і лівим гудзиком правої поли, але теж був причетний до його викупу з неволі. Але для генія правда понад усе, і Шевченко переживає свою правду у поезію, і його слова снуються в такій божистій послідовності, що, змикаючись одне з одним, дають нам

вічну, непроминальну енергію українського духу.

Шевченко розуміє як ця правда може окошитися на його долі, він знає, що роблять з тими, хто іде супроти і словом, і дією, як страчений Рилеев. Ось, до речі, чим іменем варто було б називати наші вулиці. Просто вчитаймося в майже всуціль українські назви творів Рилеева: «Войнаровський», «Мазепа», «Наливайко», «Богдан Хмельницький». Більшого українофіла серед російських

письменників не було і, мабуть, вже й не буде.

Однак Шевченко не вмів і не хоче кривити душею, у якій клекотить праведний гнів і мрія про ідеальну, майже міфічну Україну. І ось його землякам уже і не соромно показатися на люди – дивіться, ми є! Бо у часи, коли над слов'янщиною літав Бог-творець і розсіював зерно геніїв, яке зійшло у Польщі в 1798 (Міцкевич), у Московії – 1799-го (Пушкін), а в Україні 1814 року, про нас не забуто, ми теж присутні у великому Божому задумі.

Отож і наш з вами святий обов'язок – свідчити правду. А правда сьогодні така, що наша держава дуже недостатньо дбає про українську мову, що все починається і закінчується велемовними пустопорожніми фразами, що нас, носіїв української мови, ще й сьогодні багато хто з наших співгромадян трактує як дивакуватих аборигенів, що ми ще й досі як соняшник до сонця повертаємо голову на почуте українське слово, що й донині не скасовано горезвісний закон Ківалова, який ганьбить цілу націю. Незрідка в наших зрусіфікованих містах до мене підходять на вулицях люди і російською мовою дякують за книги. Але ж книги мої українські! Тобто люди в такий спосіб дають зрозуміти,

що вони за те, щоб їхні діти читали і навчалися українською мовою. У них з різних причин з мовою не склалося, але діти їх мають її знати і шанувати.

Нарешті, мусить бути закон, який захистить право кожного українця отримувати всі послуги українською мовою – від крамниць і громадських установ до глянцевого видання, радіостанцій і телебачення, де всі без винятку ток-шоу і програми повинні вестися державною мовою. За чітко виписани-

Коли у часи II світової Черчилль обговорював зі своїми урядовцями бюджет і вони хотіли урізати видатки на культуру на користь армії, Черчилль обурився. «А що ж ми тоді будемо захищати?» – спитав він. На жаль, нашим урядовцям далеко до Черчилля. Вони не розуміють, що тільки тут, між цим небом і цією землею, народилися такі слова, як «жито», «Дніпро», «човенце», «мрія» і тисячі інших прекрасних слів. І що тут все налагодиться лише

ми винятками для кримських татарів та кількох інших національних меншин, які купно тут проживають.

Треба звести до розумного мінімуму вивіски, писані мовою агресора, а надто ті, зі знущальними назвами на кшталт «Варенічная Катюша» – так, наче той москаль щодня і щогодини безчесить нашу безталанну Катерину.

Кажуть, що мовний закон може комусь зашкодити, але це неправда. Шкодить його відсутність. Згадайте, скільки чудових сучасних українських пісень ми відкрили для себе, відколи вступив у дію закон про музичні квоти. Колись дуже дотепно перефразував Шевченка навечно молодий Назар Гончар. Пишучи про перевертня у бузині, він завершив свого вірша Шевченковим рядком, але в іншому написанні: «Та соловейко не за тих». І справді, соловейко не за них.

Адже відомо, що мова – найважливіший маркер національної самоідентифікації. Може видозмінюватися прапор, герб і навіть, на превеликий наш жаль, територія, але, як цитувала Леся Українка слова ірландця Томаса Девіса, «нація повинна боронити мову більше, ніж свою територію. Втратити рідну мову і перейняти чужу – се найгірший знак підданства».

тоді, коли українська мова лунатиме всюди, коли ми перебуватимемо в океані рідної мови. Можливо, я утопіст, але подібна думка висловлюється в нашому інформаційному просторі все частіше. Якщо тут буде українська мова, то в нас буде лад, а якщо ні – тут буде «вічний Путін», як би він не називався. Адже сказано: «На початку було Слово», яке, як відомо, формує свідомість. І з цим Словом ми неодмінно повернемося до самих себе і нарешті повнокровно з'явимося на культурній карті світу.

У моїй скромній книжці, яку сьогодні удостоєно такої високої відзнаки, я вів річ про дивовижну особливість української абетки, яка починається з Ангела, а закінчується Янголом. І вони обидва мовби захищають нашу абетку від А до Я, Ангел і Янгол. Такого нема в жодній мові. Але іноді, на жаль, навіть їхнього захисту замало, бо цей захист повинна гарантувати українська держава. І ось, коли ми матимемо гідний захист і мови, і держави – тоді нарешті

*Буде бите
Царями сіяєє жито!
А люде виростуть. Умруть
Ще незначатіє царята...
І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

МИСТЕЦТВО БУТИ ЩАСЛИВИМ

Бути щасливим – це ніколи, ніколи, ніколи нікому не звирятися у своїх проблемах, якщо ваш співрозмовник не належить до тих, хто проблему може вирішити. Не нарікати на особисте життя й життєві невдачі в соціальних мережах. Не сповідатися першому-ліпшому у своїх хворобах.

Як писав французький есеїст Ален, кожен прагне жити, а не вмирати, і хоче бути з тими, хто живе – точніше з тими, хто всім задоволений чи принаймні всім своїм виглядом демонструє задоволення життям. Віра – один із факторів людського суспільства. Якщо я думаю, що зараз упаду, – то впаду; якщо я думаю, що нічого не зможу, – то так не зможу. Якщо я думаю, що мої сподівання мене обманюють, – то вони мене справді обмануть. Просто треба зятати: гарну погоду, як і грозу, я створюю передусім у самому собі, довкола себе.

Я ніколи не сумнівався, що я – людина щаслива. Навіть у найрозпачливіші хвилини мого життя. Бо вірив, що завтра стане краще. Я ніколи ні з чим не квапився, керуючись мудрою настановою Скарлет О'Гари зі «Звіяних вітром»: «Я не хочу думати про це сьогодні. Я подумаю про це завтра». Був один такий доволі темний період у моєму житті, коли «бабла» не було. Цей період був не надто довгим, яких два місяці, бо я заліз із головою у писанину і ніде не рипався, ні з ким не здивався. А щоб заробити копійку, треба було таки вилізти з барлоги. Однак я знав, що як тільки вилізу, то життя мене закрутить безліччю своїх спокус, і я не докінчу того, що розпочав.

Так що я харчувався ягодами і топінатуром, який у мене ріс, як на циліні. У мене за хатою панували джунглі Бірми. Попри паркан росли порічки, малини й вишні, а так – лопухи, лобода, кропива (одна жалила, друга ні), червоні й лілові маки, рожеві й блакитні незабудки, будяки, бузина і ще бозна-що. Рука з косою просто не піднімалася на цю красу. Бувало, забредеш у ті джунглі, кинеш поверх них коцика і лежиш, як на повітряній подушці, розквітлі будяки п'янило й медово пахнуть, комашки дзумлять, метелики мерехтять...

І от за такої теплої літньої пори, коли, лежачи на коцику, я дивився у небо і відчував неприторенний смуток, бо не бачив у своєму житті жодного провітку, замислюючись, чи не займаюся дурнею, пишучи те, що ніхто не надрукує, мені здалося, що в хмарах зблинула надія. Чому я вирішив, що то була надія, я не знаю. Але відразу за надією зблило переконання, що відступати нема куди. Треба далі брести туди, куди гнало мене моє самолюбство.

Священик у церкві переконував, що Господь нас усіх любить. Але в мене були певні сумніви у тому, що Він любить особисто мене. Хоча чому б і мене не любити? Просто так, з любові до людства. Я подумав, що бракує якогось знаку від Бога на підтвердження Його палких почуттів до мене, грішного. І щойно я так подумав, цей знак зійшов з небес просто у мої джунглі. Складаючи коцика і збираючись до хати, я раптом помітив, що у старому облупленому відрі, яке у тих хащах валялося бозна з якого часу, щось біліє. Я підійшов ближче і побачив дванадцять яєць. Вони лежали на купці сіна й сухого листя, яке само напало. Ого, думаю, подбала за мене Бозя. Оцінила, мабуть, всю вагомність моєї писанини. Довго не роздумуючи, забрав я, що Бозя послала, до хати і згелемзав чотири яйця, накришивши до яєчні кропиви і лободи.

Наступного дня подумав: «Ну, то ж так не може бути, що лише одного дня Бог обдарує. Мусить бути якась система. Адже Бог – геній системи

і порядку. Бо що мені один день?» І пішов я знову у ті джунглі, і знайшов знову відро, а в ньому три яйця. Ого! Як так піде на спад, недовго радість раювала! Але усі наступні дні було знову по три яйця. Отже, здогадався я, тих дванадцять яєць назбиралося за кілька днів. А щодня Бозя мені посилає іно три. Зрештою, це мене цілковито задовольняло. Так минув місяць.

Коли то сиджу я біля відкритого вікна, базґраю там якусь маячню, на друк якої ще років десять треба чекати, і чую розмову двох сусідок.

- І в мене ся не несуть! Як урвало. Дві курки!
- У мене їдна! Але ж так неслася! Так неслася! Думаю, чи не зарізати до хулери?
- Та шо ви, пані Геню? Та шкода!
- Та йой, пані Славцю, кому не шкода! Але шо буду дурно годувала, як з неї користи ніц а ніц?
- Я зачекаю, най мій Влодко прийде з войска, тогди заріжу.
- А коли він прийде?
- Тагі би за два тижні.

Мене мовби окропом облило. То це не Бозя, а чужі кури в мене неслися? Я був просто убитий. Знак згори, на який я покладав такі надії, виявився пшиком. Я не знав, що маю робити. Признатися, що я жер їхні яйця? І казати, що думав, буцім то від Бозі? Вони й так мене мають за мішіґна.

Ну, добре, я забрів у ті хащі й забрав відро. Я подумав, що тепер совість моя буде чистою. Але на мою совість чекали нові випробування. Бо наступного дня я в тому бадиллі знайшов старий облуплений баняк, до якого теж натрусило листя, а зверху на листі красувалося три біленьких яйця. Я підняв очі до неба й запитально глянув на хмари. Там щось блимнуло, щось затріпотіло і мені почулося: «З'їж їх!» Хіба я міг послухатися голосу з неба? Тут я вже сумнівів не мав: це Бозя скерувала сусідських курей до мене. Я не мав права відмовлятися від такого дару.

Усі ті дні, минаючи сусідок на вулиці, я потуплював очі, червонів і впрівав. Я ввічливо вітався з ними, а потім спиною відчував їхні осудливі погляди. «Нероба, – думали вони, – це ж бо він краде наші яйця... За-крадається у курники і краде... Наші рідні, дорогі нашому сердцю яйця... Як таких ще земля на собі носить?» Шкаралупки з яєць я збирав у стару газету і виносив до смітника на другій вулиці. Бо хтозна, чи сусідки не перевіряють смітник на нашій вулиці в пошуках шкаралупок.

Я мав таке відчуття, мовби пограбував банк, і за мною стежить сто пар очей. Смерть безневинних курей лягла на мою душу. Їхній розпачливий крик розривав моє серце. Я не знав, яким чином спокутувати мій гріх. Може, одружитися з донькою сусідки? В суботу і неділю вона вдягала рожевий пеньюар і ходила у ньому до магазину по хліб і молоко. Їй здавалося, що це щось неймовірно модне, бо ні в кого більше на вулиці такого пеньюару не було. Та й не дивно, адже пеньюар їй прислали родичі з Америки. Але хто ж за мене її віддасть?

У тяжких роздумах про своє гріховне падіння я націджую з бутля вишневого вина і п'ю. А коли я п'ю, то можу розмовляти зі світом на рівних. А коли зі мною починає говорити моя бабця, яка померла, коли мені було шість років, я розумію, що такі п'яний. Тому, що я вірю бабці. Вона має на такі речі нюх. І коли вона каже: «Ти, свиньтуху, знову напився?», я потуплюю очі і бурмочу щось невиразне у своє виправдання. Але бабця на цьому не заспокоюється, вона супить брови і хитає докірливо головою. Там, де вона зараз перебуває, таких, як я, не люблять. І якщо я буду продовжувати пити, то ми з бабцею ніколи не зустрінемось. Усвідомивши це, я починаю гірко плакати, розмазуючи сльози по обличчю. Бо мені ставало шкода себе. Мені нікого так шкода не було, як себе... Але я нікому, нікому, нікому ніколи, ніколи, ніколи в цьому не признавався.

Юрій Винничук, «Збруч»

Думи мої...

ДЕОЛІГАРХІЗАЦІЯ

Минуло три роки від відомих подій і деолігархізація фактично відбулася (сталася). Я писав про це і два, і три роки тому, і тоді це звучало як фантастика. Але сьогодні немає тих 5–6 мега-олігархів в Україні зі статками 5–30 млрд дол., які були ще недавно. Немає олігархів, які мали б цілі фінансові імперії-порохотяги. Немає олігархів, які монополізували і контролювали цілі галузі економіки (залізничні перевезення, авіа-ринок, електроенергія і т.д.). Одних нема, а ті далеко. Хтось вийшов хоч в якийсь кеш і поїхав... Хтось розорився в «мінус»... Хтось ходить під кримінальними справами тут... Хтось сидить під

ковпаком ФБР в тихих країнах і т.д. Як би там не було, але те, що було і те, що зараз, – це дві великі різниці.

Звичайно, це ще далеко не все. Звичайно, попереду ще шлях величезний. Звичайно, залишилися і острови монополій і корупція і т.д. Але прихід американців, прозорі тендери, загальна політична та економічна ситуація, боязкі реформи і початок боротьби з корупцією, дерегуляція, демонополізація і т.д. роблять свою справу. Це факт і його варто зафіксувати. Про це ніхто не пише і не говорить, але ж це кардинальна і епохальна річ – відхід від олігархічної економіки, яка була 25 років.

Олег Пономар, з Фейсбуку

ВСТУП

Наше селище знаходиться на правому березі Ангари. З одного боку – сопки, вкриті тайгою, з іншого – Ангара. В бездоріжжя сюди дістатися складно. Ідеальне місце для заслання. Завдяки саме засланим виникло наше селище.

У минулому році, під керівництвом свого класного керівника Н. Д. Рожкової, разом з однокласниками, ми працювали над проектом «Дзвони пам'яті». Робота передбачала бути складною. Архіви згоріли під час пожежі. Інформацію збирали по крихтах. Залишилися кілька людей, засланих, які своїми спогадами дуже нам допомогли. У сільраді ми також знайшли корисну інформацію.

Один з розділів проекту, над яким я працювала, був присвячений жертвам політичних репресій. До участі в цьому проекті я не замислювалася над тим, що уривчасті знання про життя моїх предків якось співвідносяться з життям країни в цілому. Мої знання обмежувалися лише переглядом фільмів, читанням книг, статей. Лише коли я почала збирати додатковий матеріал до знайомої теми, я виявила, як багато «живої історії» так довго лежало у мене «перед носом», і я навіть не здогадувалася про її існування. Це і світліни, і архівні довідки, і, звичайно, пам'ять родичів і односельчан, яка інколи здається бездонною. З цікавістю я почала «зафарбовувати» білі плями у власних знаннях, збираючи відомості у односельчан, які пам'ятають тих, хто був засланий в наше сели-

МУЧЕНИК ЗА ЦЕРКВУ ХРИСТОВУ О. ПЕТРО ВЕРГУН (ч. 1)

ще, а також у живих очевидців. В результаті вдалося відновити прізвища понад 100 осіб. Про 40 були зібрані досить докладні відомості.

За результатами дослідження написали книгу «Дзвони Пам'яті», яку передали в сільську бібліотеку. Під час бесід із засланими часто спливало ім'я Петра Вергуна. Хтось називав його професором, хтось – священником. Стверджували, що він похований на нашому кладовищі. Ми дійсно розшукали його могилу. Його історія дуже мене зацікавила, і я продовжила збори матеріалу про нього. Хто він був насправді? Чим він займався? Чому його заслали? Чому навіть через 50 років після смерті про нього пам'ятають?

УКРАЇНЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА

Українська Греко-Католицька Церква (УГКЦ) була заснована в 988 р. князем Володимиром. Іменування «греко-католики» виникло пізніше, в 1774 році для того, щоб відрізнити українську церковну структуру, яка використовувала грецький (візантійський) обряд, від латинської і вірменської. Після приєднання України до Московського князівства православної католицьку Київську Церкву утискали на користь Московської Церкви, поступово витісняючи на західні землі. Але найважчий удар припав на Київську Церкву в 1946 році, коли за вказівкою Сталіна НКВД ініціювало її насильницьке приєднання

до Московського патріархату, який ніколи не був «материнським» по відношенню до Київської митрополії.

У період польського та австрійського панування в Західній Україні, з XVII до XX століття, УГКЦ мала великий авторитет серед українців. Тому відразу ж після советської окупації Сталін діяв дуже швидко, щоб знищити Церкву. 11 квітня 1945 року був заарештований митрополит Йосиф Сліпий і інші ієрархи. Більшість єпископів згодом загинули на засланні.

Після невдалої спроби силою змусити єпископів відректися від єдності з Римом, советська влада, під страхом смерті, збрала 216 священників: 9–10 березня 1946 року в Соборі Святого Юра (духовне серце Західної України) відбувся т.зв. «Львівський Синод». Була скасована унія Берестейського Собору. Церкву силоміць приєднали до Російської Православної Церкви.

Було заарештовано і заслано до каторжних таборів сотні священників, ченців, черниць і вірних мирян, дуже часто разом зі своїми дружинами та дітьми. У період між 1946 і 1989 роками УГКЦ була найчисельнішою офіційно забороненою Церквою в світі. У той же час вона стала найбільшою структурою суспільної опозиції советській системі в СРСР. Незважаючи на жорстокі переслідування, завдяки ретельно відпрацьованій системі таємних семінарій, монастирів, парафій та молодіжних груп, Церква продовжувала жити підпільно до тих пір, поки не стала легалізованою 1 грудня 1989 року. (кінець ч. 1)

Тетяна Фрізен, с. Ангарське

Українці у Великобританії

МОЛИТВА «ДВОХ КРИЛ» ЦЕРКВИ ПОЛИНУЛА В НЕБО

8 березня 2017 р. Б. до храму «Успіння Пресвятої Богородиці» в місті Манчестер почали з'їжджатися люди разом із духовенством Римо-Католицької Церкви Салфордської єпархії. Там зібрав в цей вечір понад 200 людей з різних парафіяльних спільнот. На всіх нас очікувала подія, яка вперше відбулась в храмі від часу його придбання українською громадою понад 60 років тому.

До церкви завітав єпископ Салфордський Джон Арнольд разом із дванадцятьма священниками деканату північного Манчестера. Серед греко-католицького духовенства були отці: Ярослав Рій (Брадфорд), Тарас Хомич (Ліверпуль) та Євген Небесняк (Болтон) разом із адміністратором парафії отцем Володимиром Сампарою. Перед початком Святої Літургії отець Євген Небесняк зробив короткий вступ і пояснення про храм, ікони

і Святу Літургію в нашому обряді.

Це був дуже хвилюючий і зворушливий момент, коли владика Джон Арнольд вперше в своєму духовному служінні молився в нашому храмі і провадив Святу Літургію. У своїй проповіді владика Джон наголосив на тому, що ми є послані у світ Христом, як його апостоли. Кожний священник мав нагоду промовити частину молитви. Момент, який дуже глибоко торкнувся душі був тоді, коли всі разом почали читати молитву Анафори на освячення Святих Дарів. Справді кожний відчув, що Церква, наче має «два крила Заходу і Сходу», котрими піднімає вірних до Небесних Висот. Ми всі англійською мовою промовили слова з Анафори: «Вгору піднесім серця», а люди відповіли: «Піднесли до Господа». Для зручності і повної участі в молитві всі вірні римо-католики й наші прихожани молились англійською мовою, що дало незабутні духовні враження більшості присутнім, які вперше в своєму житті мали досвід схід-

ної молитви під час Велико-го Посту. Саме цей час посту припадає однаково в цьому році, що дає змогу разом молитися і заспівати у Великдень «Христос Воскрес».

Після молитви до слова попросили отця Джеральда Мерфі, декана північного Манчестера. Він сказав, що на початку свого служіння єпископ Джон зібрав священників і сказав: «Панове, берімося до важкої праці!» і тим показав, що не боїться жодних складних викликів і сьогодні з гідністю та духовним

запалом молився у греко-католицькому храмі разом із своїми вірними у співчасті з українською Церквою. Він щиро подякував за можливість молитися разом.

На завершення чудової зустрічі, яка зблизила людей, всім запропонували чай, каву і тістечка, щоб закріпити атмосферу духовної та людської гостинності.

Користуючись можливістю, дуже бажаю подякувати таким людям як Володимир та Любомира Лепкі, Юрко та Галина Остафійчуки,

Марія Ткачук, Тетяна Бухарева та Ірина Баранюк, Роман Винниченко, Василь Бігун, Володимир та Оксана Ковалишини, Володимир Рихлевич, Ярослав Кривонос та Ярослав Копчик та інші, хто допоміг у приготуванні храму ззовні та зсередини для прийняття понад двохсот людей. Нехай Всемиловичий Господь обдарує всіх своїми багатими ласками і благодатями!

о. Володимир Сампара,
адміністратор парафії
м. Манчестер

ПОКОЛІННЯ, ЩО ЖИВЕ ЗАРАДИ ЛАЙКІВ

Соціальні мережі можуть викликати звикання. Навіть гірше: вони можуть викликати скарги на те, що соцмережі роблять із молоддю. Загальною є думка: кожен, кому ще немає 25 років, страждає на нарцисизм і переконаний, що кожна страву, перш ніж їсти, треба фотографувати і поширювати. В онлайн студенти з тривожною регулярністю чіпляються одне до одного і надсилають знімки голяком. Така поведінка, можливо, і варта занепокоєння – але справжня загроза підступніша, стверджує Донна Фрейтас у своїй книзі «Ефект щастя», яка спонукає замислитися.

Справжнім мінусом Фейсбуку, Інстаграму і їм подібних, аргументує Фрейтас, є постійна радісність. Молоді люди засвоюють, що не можна публікувати жодного натяку на нещастя чи невдачі – це може спричинити неприємності в майбутньому і зашкодити їхньому власному «бренду». Цей імператив створює замкнене коло. «Бо молоді люди відчують сильний тиск, що повинні публікувати в соцмережах щось щасливе; у результаті вони часто почуваються неповноцінними, адже на-

справді не є щасливими завжди», – пише Фрейтас. Молоді відчувають, що повинні бути он-лайн майже постійно, але не можуть поширити там свого справжнього «я» – і ця ситуація призводить до ще більшого нещастя. «На добре чи на зле, студенти починають майстерно вдавати щасливих – за будь-яку ціну», – каже вона. «Ефект щастя» – не така страшна біда, як ті підлітки, що розсилають пікантні фото, але це важливий феномен, який потрібно зрозуміти. І батьки, вчителі й адміністрації університетів повинні на нього реагувати.

Щоби дослідити ефект щастя, Фрейтас опитала близько 200 студентів університетів і провела інтернет-опитування сотень інших. Вона виявила, що в молодих людей непрості стосунки з соціальними мережами. Вони не можуть жити без своїх телефонів, але багато аспектів їхніх онлайн-світів їм нелюбі. Зокрема Фейсбук вже давно набув репутації «нарізки родзинок». Люди, природно, публікують найновіше з важливих подій: вакацій, вечірок, церемоній вручення дипломів. У теорії, закоханий в себе молодий абориген цифрових джунглів може публікувати і якісь свої тривоги, неспокої чи погані оцінки, що також проскакують у його житті. Але Фрейтас, дослідник у сфері суспільних наук, яка викладала в кількох університетах, з'ясувала: дорослим

вдалося дуже успішно переконати молодь, що пости в соцмережах здатні переслідувати їх довічно. Керівники приймальних комісій і майбутні роботодавці можуть зазирнути назад у часі – побачити пости зі скаргами на важкого шефа чи з визнанням самотності. «Люди через викладене в соцмережі не можуть отримати роботу чи потрапити на співбесіду», – нарікає один студент. Однак уникнути соціальних мереж практично неможливо: викладачі, наприклад, створюють у Фейсбуку дискусійні групи. Тож звіра треба умилювати і підтримати «особистий бренд»: бренд зайнятої наукою, але при цьому товариської людини, яка веде правильну діяльність і дотримується правильної думки. «Багато студентів почали розглядати свої пости (особливо на Фейсбуку) як повинність, як домашнє завдання створити щасливий фасад», – розповідає Фрейтас.

Зайве казати, що цей обов'язок здаватися щасливим на публіку – багато студентів говорять про друзів і сім'ю саме в цей спосіб – може дратувати виконавців. Особливо це є мукою для молодих людей, які переживають клінічну депресію. Це призвело, як стверджує Фрейтас, до появи таких сайтів, як Yik Yak, де люди можуть відірватися, інколи в огидний спосіб, під критичним анонімом. Батьки та колеги швидко вчать

молодих, як виглядати професіоналами он-лайн – але значно менше вони зробили для того, щоби допомогти студентам дати собі раду з емоційними наслідками перебування в оточенні загальної ретельно відібраної досконалості.

Детальне дослідження Фрейтас додає конкретики її переконливим тезам. Її співбесіди з 184-ма доволно вибраними різними студентами з 13-ти університетів (державних і приватних, розбірливих і не надто) містили питання про віру, батьків, селфі, секстинг і особисті соцмережні історії. Ще 884 студентів перевіряли ідеї, які розкрилися з цих розмов. 73% її респондентів підтверджують, що «я завжди намагаюся здаватися позитивним/щасливим щодо всього, що пов'язане з моїм справжнім ім'ям». Лише 19% респондентів погодилися, що «я відкрито виявляю свої емоції у соціальних мережах».

Деякі з інтерв'ю Фрейтас містять справжні перлини. Одна жінка розповіла, що настільки прив'язана до свого телефону, що коли її пограбували в автобусі, вона погналася за грабіжниками і, аби повернути його, дала їм 150 доларів (про що вони, очевидно, попередньо їй не просили). Користувачі змінюють налаштування конфіденційності, аби ділитися обліковими записами з різними людьми; молода жінка-мусульманка повідомляє, що має різні групи налаштувань у Фейсбуку для друзів-чоловіків і друзів-жінок – таким чином вона може публікувати свої селфі з непокритою головою (яких чоловіки не мають бачити). Один молодик не вважає своє покоління більш самозакоханим чи егоцентричним за будь-яке інше. «Просто річ у тім, – пише Фрейтас, – що його

покоління має інструмент, аби «показати всім» цю свою егоцентричність і зацикленість на собі. «Кожен хоче, аби його помітили, – каже він, – кожному подобається відчуття схвалення, кожному подобається, коли він подобається іншим». Кожному, хто публікував фото в Інстаграмі й потім упродовж наступних двох годин десятків разів перевіряв його, аби порахувати кількість «лайків» (а можливо, навіть дзвонив своїй сестрі, щоб нагадати їй, аби вона теж «лайкнула»), – знайоме це відчуття.

Прагнучи бути ретельною, Фрейтас інколи грішить повторами і приділяє відносно мало часу на те, власне, що можна зробити, аби допомогти молоді шукати свій шлях у цьому світі. Її найбільш інтригуюча порада – щоб університети і працедавці публічно оголосили про неетичність звертатися за інформацією до акаунтів апліканта в соцмережах – може бути занадто радикальною. І, водночас, певно, нереальною. Прийом на роботу вже є доволі ризикованою справою – і ті, хто наймають нового працівника, прагнуть отримати всю можливу інформацію. Тож замість цього Фрейтас повертається до звичайних застережень: всім нам, мовляв, треба відключатися на якийсь час і витратити менше енергії на те, щоби підлаштовуватися під бажання інших у пошуках «лайків», а більше зусиль скеровувати на «самопізнання і пізнання світу». Це гарна думка. Але оскільки тільки одиниці з респондентів Фрейтас кажуть, що їх немає в соцмережах, ця ідея навряд чи отримає значне поширення.

Laura Vanderkam,
«A Generation Living for Likes», зреферувала Галина Грабовська, «Збруч»

XII

ПОВІДОМЛЕННЯ ПОСОЛЬСТВА УКРАЇНИ В НІМЕЧЧИНІ

На прохання Міністерства освіти і науки України передаємо інформацію щодо квот та умов навчання закордонних українців у вищих навчальних закладах України.

Необхідно підготувати відповідні документи для подальшого їх надсилання до 1 травня 2017 року до МОН. Документи мають бути зібрані в окрему папку у такій послідовності:

1. Окремий аркуш з переліком всіх документів, зібраних у справі;

2. Анкета встановленого зразка, заповнена друкованими літерами з фотокарткою, прикріпленою у правому верхньому куті анкети;

3. Копії сторінок паспорта з зазначенням громадянства та прописки (за наявності);

4. Копія посвідчення закордонного українця;

5. Копія документу про освіту із зазначенням предметів, що вивчалися, та отриманим по ним оцінкам (балам) (учні шкіл надають довідку зі школи про навчання у випускному класі з оцінками за півріччя, завірену директором);

6. Лист-рекомендація українського національного культурного товариства (за наявності). Звертаємо увагу на те, що документи кандидатів на навчання з числа закордонних українців, що не відповідають умовам щодо виділення квот (у тому числі у разі відсутності посвідчення закордонного українця), до розгляду не приймаються.

Більше про це можна дізнатися на інтернетсторінці посольства України в Берліні: (<http://germany.mfa.gov.ua/ua>)

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5